

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNE YABANCI GİRİŞİ
FOREIGN ENTRY INTO THE TURKISH BANKING SECTOR

Pınar PEHLİVAN

Doç. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, pinar.pehliivan@cbu.edu.tr,
pinarpehliivan1974@yahoo.com

Hatice YURTSEVER

Prof. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, hatice.yurtsever@cbu.edu.tr yurtseverhatice@gmail.com

ÖZET

Gelişmekte olan ülkelerde finans sisteminin en önemli aktörü bankacılık sektörüdür. 1980’li yıllardan sonra serbest piyasa ekonomisine geçişle birlikte Türk finans sistemi yeniden yapılanma sürecine girmiş ve mali piyasalarda liberalleşme faaliyetleri hız kazanmıştır. Bir yandan uluslararası düzeyde bankacılık sektörünün öneminin artması, diğer yandan ülke içinde yabancı sermayeye sağlanan teşvikler, 1980 sonrasında Türk bankacılık sistemine yabancı bankaların girişini hızlandırmıştır.

Özellikle 1990’lı yılların başından itibaren finansal piyasalarda liberalizasyon politikaları sonucunda Türk bankacılık sektörüne yabancı bankaların ilgisi artmaya başlamıştır. Ekonomide yaşanan büyüme ve dışa açılma, bankacılığı kârlı bir alan haline getirmiş ve yabancı bankalar bu kârdan pay alabilmek amacıyla Türkiye’deki yatırımlarını artırmışlardır. Ancak, piyasaya giriş önündeki engellerin azalmasına rağmen, Türkiye’de uzun süreli yüksek enflasyon ve istikrarsızlıklar sebebiyle yabancı bankaların sistem içindeki payı pek de değişmemiştir.

Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizlerinin ardından gerek ekonominin gerekse bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılmasına ilişkin alınan önlemlerle birlikte sağlanan olumlu gelişmeler, Türk bankacılık sektörüne yabancı sermayenin ilgisini yeniden arttırmıştır. Kriz sonrası dönemde bankacılık sisteminin yeniden yapılandırılması ve artan istikrar ortamıyla birlikte uygulamaya konulan reformlar ve elde edilen kazanımlar, Türk bankacılık sektörünü yabancı yatırımcılar için çekici hale getirmiştir. Bankacılık aktiflerinin istikrarlı olarak büyüme göstermesi, kredi hacminde yaşanan artışlar ve yüksek kâr oranları yabancı yatırımcıları Türk bankacılık sistemine yatırım yapmaya yöneltmiştir. Gözetim ve denetim sisteminde yaşanan iyileştirmelerin yanı sıra 2005 yılında yeni Bankacılık Kanunu’nun kabul edilmesiyle yabancıların sektöre olan ilgisi iyice pekişmiştir.

Bu çalışmada, 2010-2017 dönemi için Türkiye’de kurulmuş yabancı sermayeli bankaların sektör içerisindeki durumu incelenmiştir. Çalışmada, çeşitli finansal göstergelerin yanı sıra özellikle karşılaştırmalarda yoğun olarak kullanılan oranlardan da yararlanılmıştır. Analizde, yabancı bankacılığın payının yıllar itibarıyla artma eğilimi gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Bankacılık, Türk Bankacılık Sektörü, Yabancı Sermaye

1.GİRİŞ

1980’li yıllardan sonra tüm dünyada artan liberalleşme eğilimleri, ülkeler arasında yoğun bir şekilde doğrudan yabancı yatırımların hareketine neden olmuştur. Gelişmiş ülkelerin yanı sıra gelişmekte olan ülkelerde de görülen doğrudan yabancı yatırımlar, imalat ve diğer sanayi sektörlerinin yanı sıra hizmet sektöründe yer alan bankalarda da görülmeye başlamıştır. Finansal piyasalarda özellikle bankacılık sektöründe görülen doğrudan yabancı yatırımların boyutu ve yarattığı etkiler ise son yıllarda en popüler konular arasındadır ve incelenmesi gereken bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışma, Türk bankacılık sektöründeki yabancı payını araştırmak üzere hazırlanmıştır. Bu amaçla öncelikle yabancı bankacılıktan bahsedilmiş, yabancı bankacılığın sektörde yarattığı olumlu ve olumsuz etkiler ele alınmıştır. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin bankacılık piyasalarındaki yabancı payları da değerlendirildikten sonra Türkiye açısından bir analiz yapılmıştır. Çalışmada 2010-

2017 yıllarında çeşitli finansal göstergeler ve oranlar açısından Türk bankacılık sektöründeki yabancı payı analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

2.YABANCI BANKACILIK

Türkiye’de mevcut şirketlerin devralınması yoluyla yabancı sermaye girişi yeni bir olgu değildir. Ancak son yıllarda bu yolla giriş yapan şirket sayısında ve sermaye miktarında önemli ölçüde artışlar görülmüştür. Yabancıların ülkemizde şirket devralmasının yoğunlaşması, ülkemizdeki bankaların yabancılarla devrini de beraberinde getirmiştir.

Son yıllarda, mal ve hizmet piyasasında uluslararası ticaretin önemi arttıkça, bu ticareti kolaylaştırmak için pek çok banka ulus ötesinde faaliyet göstermeye başlamıştır. Yabancı bankalar genel olarak mevcut bir bankayı satın alma veya yeni banka kurma şeklinde ya da ülkemizde şube açma yoluyla örgütlenmişlerdir. Yabancı yatırımcıların sadece kurumsal müşterilere hizmet eden yerli bankalara değil, aynı zamanda bireysel ve konut kredilerinde deneyimi olan yabancı bankalara da yöneldikleri görülmektedir. Hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler ulusal bankacılık sistemlerine yabancı girişine izin vermektedirler. (Claessens vd. 2001: 892).

2.1.Yabancı Bankaların Bankacılık Sektörü Üzerindeki Etkileri

Yabancı bankaların ulusal bankacılık sektörü üzerindeki etkileri, oldukça ilgi gören bir çalışma alanı olmuştur. Ulusal bankacılık sektörüne yabancı girişine yönelik farklı bakış açıları bulunmaktadır. Buch ve Golder (2001), bankacılık sektörüne yabancı girişini “iki ucu keskin kılıç” olarak tanımlamaktadır.

Ulusal bankacılık sektöründe yabancı banka payının artmasının en temel nedeni finansal hizmetlerin küreselleşmesi ve artan arbitraj imkanı, ikincisi yabancı sermayeyi sınırlandıran politikaların yumuşatılması veya kaldırılması, üçüncüsü ise yaşanan bankacılık krizlerinin gelişmekte olan ülke piyasalarına giriş maliyetlerini düşürmesidir (Koyuncu ve Şahan, 2011,261)

Yabancı girişinin faydaları şöyle sıralanmaktadır:

- Bankacılık sektöründe rekabeti arttırarak ulusal finansal piyasalardaki finansal hizmetlerin kalitesini ve bu hizmetlere ulaşılabilirliği arttırabilir. Aynı zamanda, daha modern bankacılık beceri ve teknolojilerinin yaygın bir şekilde uygulanmasını sağlayabilir.
 - Banka gözetim ve denetim ile yasal çerçevesinin oluşumunu ve gelişimini teşvik etmeye yardım edebilir.
 - Ülkenin uluslararası sermayeye erişimini sağlayabilir (Aktaş ve Kargın, 2007,33).
- Bankacılık sektörüne yabancı girişinin diğer faydaları ise şöyle sıralanmaktadır:
- Net faiz marjlarında düşme,
 - Uluslararası standartların sektörde yerleşmesi,
 - Kamuya açıklama standartlarının daha açık hale gelmesi,
 - İstikrarlı ve uzun dönemli fonlara erişim.

Ayrıca; finansal hizmetlerin serbestleştirilmesinin ve dolayısıyla sektöre yabancı girişinin olası maliyetlerinin de olabileceği vurgulanmaktadır. Ulusal piyasada, yasal çerçeve ve piyasa disiplini zayıf, insan kaynakları alt yapısı ve kurumsal gelişim yetersiz ise dışarıdan gelen büyük ve karmaşık finansal kuruluşların gözetimi ve denetiminin güç olabileceği ve bu nedenle uyum sağlama maliyetinin ortaya çıkmasının mümkün olduğu ifade edilmektedir (TBB, 2005).

Yabancı bankaların aşağıdaki olası olumsuz etkileri ortaya çıkabilir:

- i) Yabancı bankalar genelde çokuluslu firmalar veya büyük ölçekli müşterilerle çalışmayı tercih ettiklerinden, yerel işletmelerin finansal hizmetlerden yararlanma imkanı kısıtlanabilir.
- ii) Yabancı bankalar, devletin taleplerine karşı daha az esnek davranabilir, bu da devletin ekonomi üzerindeki kontrolünü azaltabilir. Öncelikleri farklı olduğu için milli çıkarları yerel bankalar kadar desteklemeyebilirler.
- iii) Yerel bankalar yabancı bankalarla rekabet edebilmek için daha fazla risk alabilir. Bu da sektörde ciddi bir maliyete neden olabilir.

- iv) Yabancı bankalar gelişmiş ürün ve hizmet yelpazesıyla yerel piyasanın en kârlı alanlarına girerken, yerel bankalar daha çok riskli sektörlerle çalışmak durumunda kalabilir.
- v) Yabancı bankalar kriz dönemlerinde ülkeden çıkabilir. Yerli bankaların böyle bir imkânı yoktur (Şanlı, 2006).

2.2.Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Yabancı Bankacılık

Gelişmiş ülkelerdeki bankacılık sektörüne giriş için uygulanan yasal bir engel olmamasına karşın, bu ülkelerde uygulanan politikalar nedeniyle yabancı bankaların girişini engellemek adına bir takım zorluklar ve prosedürler çıkartılarak engel olunmaya çalışılmaktadır. Avrupa, Japonya, ABD gibi gelişmiş ülkeler kendi ülkelerindeki bankacılık sektöründe yabancıya sıcak bakmamaktadırlar. Gelişmiş ülkelerin bankacılık sektöründeki yabancı payına bakıldığında; Almanya'da %5, İtalya'da %8, İspanya'da %10, Hollanda'da %11, Danimarka'da %17, Avusturya'da %18, Fransa'da %18, İsviçre'de %11, Japonya'da %7, Kanada'da %5'tir. Gelişmiş ülkelerdeki piyasaların doyuma ulaşmış olması ve bu piyasalardaki kâr oranlarının daha düşük olması yabancı bankaların bankalara olan ilgisini azaltmaktadır.

Bazı gelişmekte olan ülkelerin bankacılık sektöründeki yabancı payı ise şöyledir: Polonya'da % 67, Çek Cumhuriyeti'nde % 93, Macaristan'da %77, Hırvatistan'da %91, Slovakya'da %89, Bulgaristan'da %81, Romanya'da %58 ve Estonya'da %100'dür (Şanlı, 2007,3-5).

Diğer ülkelerde yabancı sermayeli bankaların sektör payları incelendiğinde; AB'nin gelişmekte olan ülkelerinde yabancı bankaların sektörün toplam sermayesi içindeki payının % 50'lerin üzerine çıktığı görülmektedir. Bu oran Latin Amerika ülkelerinden Arjantin'de % 50'ye, Brezilya'da ise % 30'a yakındır. (TBB,2005,4).

2.3.Türkiye'de Yabancı Sermayeli Bankalar

Türkiye'de Cumhuriyet öncesi dönemde bankacılık sistemi yabancı bankaların egemenliğinde olmuştur (Aksoy, 1998:261). Cumhuriyetin ilanından 1980'li yıllara kadar uygulanan ithal ikameci politikalar nedeniyle sektörde yerli bankalar daha baskın bir rol oynamış, yabancı banka girişi düşük düzeyde kalmıştır. Ancak, 1980 sonrasında küreselleşme eğilimleri nedeniyle yabancı banka girişi bir miktar artsa da yabancı bankaların sistem içindeki payı pek fazla değişmemiştir. (Yayla vd., 2005:1). Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizlerinin ardından, ülkemizde yabancı bankalar açısından yeni bir dönem başlamıştır. Bu dönemde, yabancı bankalar ulusal bankaları satın alarak, sermaye çoğunluğunu elde etmişler veya nitelikli paya sahip olmuşlardır (Akgüç, 2007,12). Bu dönemde ülkemizde yönetim ve denetimi TMSF'ye devredilen bankaların yabancılar tarafından satın alınması yoluna gidildiği görülmektedir.

Günümüzde de yabancı sermayeli bankalar, en az yerli özel ve/veya kamu sermayeli bankalar kadar geniş bir şube ağı ile yeni hizmet ve ürünler sunmakta ve sistemde etkin bir şekilde fonksiyonlarını yerine getirmektedirler. 2018 yılsonu itibarıyla Alternatifbank A.Ş., Arap Türk Bankası A.Ş., Bank of China Turkey A.Ş., Burganbank A.Ş., Citibank A.Ş., Denizbank A.Ş., Deutsche Bank A.Ş., HSBC Bank A.Ş., ICBC Turkey Bank A.Ş., ING Bank A.Ş., MUFG Bank A.Ş., Odea Bank A.Ş., QNB Finansbank A.Ş., Rabobank A.Ş., Tükland Bank A.Ş. ve T. Garanti Bankası A.Ş. olmak üzere 16 tane Türkiye'de kurulmuş yabancı banka faaliyet göstermektedir. Bank Mellat, Habib Bank Limited, Intesa Sanpaolo S.P.A., JPMorgan Chase Bank N.A. ve Societe Generale SA olmak üzere 5 tane de Türkiye'de şube açan yabancı banka bulunmaktadır.(www.tbb.org.tr)

3. YÖNTEM

Çalışmada 2010-2017 yılları için Türkiye ekonomisinde faaliyet gösteren yabancı bankaların bankacılık sektöründeki durumu çeşitli göstergeler ve finansal oranlar ile ortaya konularak değerlendirilmeler ve yorumlar yapılmıştır. Çalışmada kullanılan veriler Türkiye Bankalar Birliği'nin yayınlamış olduğu istatistikler ve raporlardan elde edilmiştir. Katılım bankaları analize dahil edilmemiştir.

4.BULGULAR

4.1- Türk Bankacılık Sektörüne İlişkin Bulgular

Çalışmada öncelikle Türk bankacılık sektöründe 2010-2017 yılları arasında faaliyet gösteren banka sayıları ortaya konuşmuştur.

Tablo 1. Bankacılık Sektörü Banka Sayıları

Bankalar	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Mevduat Bankaları	32	31	32	32	34	34	34	34
-Kamusal Sermayeli	3	3	3	3	3	3	3	3
-Özel Sermayeli	11	11	12	11	11	9	9	9
-Yabancı Sermayeli	17	16	16	17	19	21	21	21
TMSF'ye Devredilen Bankalar	1	1	1	1	1	1	1	1
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	13	13	13	13	13	13	13	13
Toplam	45	44	45	45	47	47	47	47

Kaynak: <http://www.tbb.org.tr> sayfasından derlenmiştir. (Erişim Tarihi:18.02.2019)

Yukarıdaki tablodan görüleceği üzere; 2010 yılından itibaren banka sayılarında çok önemli bir değişiklik yaşanmamıştır. Bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılmasının ardından banka birleşmeleri nedeniyle banka sayısında azalmalar yaşanmakla birlikte, analiz döneminde fazla bir değişiklik olmamıştır. Katılım bankaları hariç toplam banka sayısı 2010 yılında 45 iken, 2011 yılında 44'e düşmüş, daha sonra artarak 2017 yılında 47'ye çıkmıştır. Yabancı banka sayısı ise dönem başında 17 iken son yılda 21'e çıkmıştır.

Analiz döneminde Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların mevcut durumlarının daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla finansal verilerine özet olarak yer verilmiştir. Bu amaçla öncelikle mevduat, kalkınma ve yatırım bankalarının ilgili döneme ilişkin finansal verileri değerlendirilmiştir.

Tablo 2. Bankacılık Sektörünün Özet Finansal Verileri 2010-2017 (Milyon TL)

Yıl	Aktif Toplamı	Özkaynaklar	Mevduat	Kredi	Net Kâr	Şube Sayı	Personel Sayısı
2010	961.876	129.087	614.681	508.862	21.360	9.465	178.503
2011	1.160.712	138.452	698.920	664.288	19.042	9.834	181.418
2012	1.298.143	174.563	770.016	768.938	22.607	10.234	186.098
2013	1.635.370	184.892	943.313	1.015.524	23.613	11.021	197.465
2014	1.888.308	222.332	1.057.638	1.209.686	24.466	11.223	200.886
2015	2.235.995	251.614	1.250.698	1.458.516	25.644	11.193	201.205
2016	2.595.348	288.789	1.462.844	1.716.623	36.424	10.781	196.699
2017	3.095.039	345.031	1.713.185	2.071.376	47.083	10.550	193.504

Kaynak: <http://www.tbb.org.tr> sayfasından derlenmiştir. (Erişim Tarihi:18.02.2019)

Mevduat, kalkınma ve yatırım bankalarının toplam verilerini içeren Tablo 2'ye bakıldığında tüm finansal büyüklüklerin artma eğiliminde olduğu görülmektedir. Bankaların net kârında 2011 yılında gözlenen düşüş dikkati çekmektedir, ancak 2012'den itibaren tekrar artışa geçmiştir. Yine son dönemlerde bankaların hızlı bir biçimde şube kapatmalarına paralel olarak 2017 yılsonunda şube ve personel sayılarında da düşüş görülmektedir. Ancak bu daralma diğer rakamlara yansımamıştır.

4.2-Yabancı Bankacılığa İlişkin Bulgular

Yabancı bankalar; Türkiye'de kurulmuş yabancı bankalar ile Türkiye'de şube açan yabancı bankaların toplam verilerinden oluşmaktadır.

Banka, Şube ve Personel Sayıları: Tüm bankacılık sektörü ile yabancı bankacılığa ait banka, şube ve personel sayıları Tablo 3'te verilmiştir. Yabancı bankaların tüm sektör içindeki payı banka sayısında %37,7'den %44'7'ye, şube sayısında %22,1'den %26,6'ya, personel sayısında da %23,5'den %28,9'a yükselmiştir.

Tablo 3. Banka, Şube ve Personel Sayıları

	Banka Sayısı			Şube Sayısı			Personel Sayısı		
	Yabancı Banka	Sektör	Pay	Yabancı Banka	Sektör	Pay	Yabancı Banka	Sektör	Pay
2010	17	45	37,7	2.096	9.465	22,1	42.013	178.503	23,5
2011	16	44	36,3	1.938	9.834	19,7	37.047	181.418	20,4
2012	16	45	35,5	2.012	10.234	19,7	38.772	186.098	20,8
2013	17	45	37,7	2.244	11.021	20,3	44.159	197.465	22,3
2014	19	47	40,4	2.226	11.223	19,8	43.446	200.886	21,6
2015	21	47	44,7	3.170	11.193	28,3	62.647	201.205	31,1
2016	21	47	44,7	2.905	10.781	26,9	59.804	196.699	30,4
2017	21	47	44,7	2.809	10.550	26,6	56.079	193.504	28,9

Kaynak: <http://www.tbb.org.tr> sayfasından derlenmiştir. (Erişim Tarihi:18.02.2019)

-Varlıklara İlişkin Göstergeler: Yabancı bankaların kullandığı kredilerin tüm bankacılık sektörü içerisindeki payı %16'dan %25'e, aktif toplamının tüm sektör içindeki payı ise %14'den %25'e çıkmıştır.

Tablo 4.Yabancı Bankaların Varlık Payları (Milyon TL)

	Krediler			Aktif Toplamı		
	Yabancı Banka	Sektör	Pay	Yabancı Banka	Sektör	Pay
2010	81.425	508.862	16,00	135.572	961.876	14,09
2011	93.242	664.288	14,03	158.188	1.160.712	13,63
2012	110.358	768.938	14,35	174.316	1.298.143	13,43
2013	154.808	1.015.524	15,24	250.153	1.635.370	15,30
2014	183.873	1.209.686	15,20	290.332	1.888.308	15,37
2015	384.332	1.458.516	26,35	602.105	2.235.995	26,93
2016	433.482	1.716.623	25,25	679.521	2.595.348	26,18
2017	506.383	2.071.376	25,44	777.166	3.095.039	25,11

Kaynak: <http://www.tbb.org.tr> sayfasından derlenmiştir. (Erişim Tarihi:18.02.2019)

-Yükümlülükler İlişkin Göstergeler: Yabancı bankaların yükümlülüklerinden mevduat ve özkaynakların tüm sektörün yükümlülükleri içerisindeki payı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Yabancı bankaların toplam mevduatı 2010 yılında tüm sektörün yaklaşık %12,7'si iken 2017 yılında %25,6'sına, özkaynakları ise %14,3'den yaklaşık %26'sına ulaşmıştır.

Tablo 5.Yabancı Bankaların Yükümlülük Payları (Milyon TL)

	Mevduat			Özkaynaklar		
	Yabancı Banka	Sektör	Pay	Yabancı Banka	Sektör	Pay
2010	78.349	614.681	12,75	18.439	129.087	14,3
2011	93.165	698.920	13,33	18.810	138.452	13,5
2012	103.818	770.016	13,48	23.204	174.563	13,3
2013	140.637	943.313	14,90	25.692	184.892	13,9
2014	168.384	1.057.638	15,92	30.160	222.332	13,5
2015	336.825	1.250.698	26,93	65.877	251.614	26,1
2016	388.870	1.462.844	26,58	76.781	288.789	26,5
2017	439.637	1.713.185	25,66	89.396	345.031	25,9

Kaynak: <http://www.tbb.org.tr> sayfasından derlenmiştir. (Erişim Tarihi:18.02.2019)

-Kârlılığa İlişkin Göstergeler: Yabancı bankaların ve tüm bankacılık sektörünün net kâr, özkaynak kârlılığı ve aktif kârlılığı aşağıdadır.

Tablo 6.Yabancı Bankaların Kârlılık Göstergeleri

	Net Kâr (Milyon TL)			Özkaynak Kârlılığı		Aktif Kârlılığı	
	Yabancı	Sektör	Pay	Yabancı	Sektör	Yabancı	Sektör
2010	1.953	21.360	9,1	11,4	18,14	1,61	2,42
2011	2.317	19.042	12,1	12,4	14,23	1,58	1,79
2012	2.519	22.607	11,1	12,0	14,44	1,52	1,84
2013	1.532	23.613	6,5	6,3	13,14	0,72	1,60
2014	2.225	24.466	9,0	8,0	12,01	0,82	1,39
2015	5.306	25.644	20,7	11,0	10,82	1,19	1,24
2016	8.771	36.424	24,0	12,3	13,48	1,37	1,50
2017	12.227	47.083	25,9	14,7	14,86	1,68	1,65

Kaynak: <http://www.tbb.org.tr> sayfasından derlenmiştir. (Erişim Tarihi:18.02.2019)

Bankacılık sektörü içinde yabancı bankaların net kârı 2010 yılında tüm sektörün %9,1'i iken 2017 yılında %25,9'una ulaşmıştır. Yabancı bankaların özkaynak kârlılığı ve aktif kârlılığına bakıldığında inceleme dönemi boyunca -küresel finansal piyasalarda yaşanan gelişmeler doğrultusunda dalgalı bir seyir izlemesine rağmen- önemli bir değişme göstermediği, ancak her iki göstergenin de tüm sektörün hemen hemen altında olduğu gözden kaçmamaktadır. Özkaynak kârlılığına paralel olarak aktif kârlılığı 2013 ve 2014 yıllarında yabancı bankalarda oldukça düşük düzeyde gerçekleşmiştir.

-Sermaye Yeterliliğine İlişkin Göstergeler: Sermaye yeterliliği ile ilgili olarak yabancı bankaların ve tüm bankacılık sektörünün sermaye yeterlilik rasyosu aşağıdaki gibidir.

Tablo 7. Sermaye Yeterlilik Rasyosu

Yıllar	Yabancı Bankalar	Sektör
2010	17,33	19,17
2011	16,87	16,67
2012	17,61	18,06
2013	15,44	15,35
2014	16,45	16,36
2015	15,69	15,59
2016	16,86	15,54
2017	18,46	16,84

Kaynak: <http://www.tbb.org.tr> sayfasından derlenmiştir. (Erişim Tarihi:18.02.2019)

Sermaye yeterlilik rasyonun yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında yıllar itibariyle önemli bir değişim olmadığı, yabancı bankalarda küçük bir artışa karşın, tüm sektörde küçük bir azalış olduğu görülmektedir. Son yıl SYR yabancı bankalarda %18,46 iken tüm sektörde %16,84 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 8.Yabancı Bankaların Sektördeki Payı (Özet)

Göstergeler	2010	2015	2017
Yabancı Banka Sayısı / Sektör Toplamı	37,7	44,7	44,7
Yabancı Banka Şube Sayısı / Sektör Toplamı	22,1	28,3	26,6
Yabancı Banka Personel Sayısı / Sektör Toplamı	23,5	31,1	28,9
Yabancı Bankaların Toplam Aktifleri / Sektör Toplamı	14,0	26,9	25,1
Yabancı Bankaların Toplam Kredileri / Sektör Toplamı	16,0	26,3	25,4
Yabancı Bankaların Toplam Mevduatı / Sektör Toplamı	12,7	27,0	25,6
Yabancı Bankaların Özkaynakları / Sektör Toplamı	14,3	26,1	25,9
Yabancı Bankaların Net Kârı / Sektör Toplamı	9,1	20,7	25,9

Kaynak: <http://www.tbb.org.tr> sayfasından derlenmiştir. (Erişim Tarihi:15.02.2019)

Bankacılık sektörü içerisinde yabancı bankaların ağırlığını daha iyi ortaya koyabilmek için Tablo 8'den yararlanılabilir. Tablo genel olarak değerlendirildiğinde, ilk etapta yabancı bankaların bankacılık sektörü içerisindeki payının 2010 yılından itibaren genel olarak arttığı dikkati çekmektedir. Detaylı incelendiğinde ise, yabancı banka sayısının sektör içerisindeki payının artarak 2017 yılında sektörün yaklaşık %45'ine ulaştığı ilk göze çarpan hususlardan biridir. Benzer bir durum yabancı

bankaların şube ve personel sayısında da gözlenmektedir. Yabancı bankaların şube sayısının sektördeki payı %22'den %27'ye, personel sayısının payı ise %23'den %29'a yükselmiştir.

Yabancı bankaların bankacılık sektöründeki payını anlamamanın en iyi yolu, aktif büyüklüğünün ve özkaynakların sektör içindeki payını değerlendirmektir. Bankacılık sektörünün aktif büyüklüğü içerisinde yabancı bankaların payı 2010 yılında %14'den 2017 yılında %25,1'e ulaşmıştır. Benzer bir değerlendirmeyi özkaynak için de yapmak mümkündür. Nitekim yabancı bankaların özkaynak büyüklüğü 2017 yılında sektörün %25'ini aşmıştır.

Yabancı sermayeli bankaların kullandığı kredilerin, topladığı mevduatın ve net kârının bankacılık sektörü içindeki ağırlığı da benzer bir biçimde artış göstermiştir. Yabancı bankaların kullandığı kredilerin sektör içindeki payı 2017 yılında yaklaşık %25'4, toplanan mevduatın payı ise %25,6 olarak gerçekleşmiştir. Bankacılık sektörünün elde ettiği kârın yaklaşık %26'sı ise yabancı sermayeli bankalar tarafından realize edilmiştir.

5.SONUÇ

Bu değerlendirmelerden çıkan en çarpıcı sonuç, Türk bankacılık sektöründe yabancı bankalarının payının giderek arttığıdır. Özellikle küreselleşme sürecinin beraberinde getirdiği uluslararasılaşma olgusunun yansıması, Türk bankacılık sektöründe de kendisini hissettirmiştir. 2000 Kasım ve 2001 Şubat krizlerinden sonra Türk bankacılık sisteminin yeniden yapılandırılması ve artan istikrar ortamı nedeniyle de Türkiye, yabancı bankalar tarafından yeniden ilgi odağı olmaya başlamıştır. Dezenflasyon, istikrar, kâr etme isteği ve Türkiye'nin büyüme potansiyelinin yanı sıra Türkiye'nin Avrupa Birliğine üyelik sürecinin de bu ilgiyi artırdığı yaygın olarak kabul edilmektedir. Piyasadaki istikrar ortamının sağlanması ve sürdürülmesi halinde yabancı payının daha da artması kaçınılmaz olacaktır.

Ancak Türkiye'ye giriş yapmak isteyen yabancı bankaların mali bünyelerinin sağlam ve kendi alanlarında yüksek itibara sahip olmalarının öncelikli koşullar olarak göz önünde tutulması da önem taşımaktadır. Sadece yüksek kârı hedefleyen değil, aynı zamanda ana ülkenin sanayi faaliyetleriyle ulusal ekonomi arasında köprü olabilecek yabancı bankaların sektöre girmesi Türkiye açısından önemlidir.

KAYNAKÇA

- Akgüç, Ö. (2007). "Türkiye'de Yabancı Bankalar", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı:36, Ekim 2007, s.18-25.
- Aksoy, T. (1998). Çağdaş Bankacılıktaki Son Eğilimler ve Türkiye'de Uluslararası Bankacılık, SPK Yayın No: 109.
- Aktaş, H ve Kargın, M. (2007). "Türk Bankacılık Sektöründeki Yabancı ve Ulusal Bankaların Finansal Oranlar Açısından Karşılaştırılması", *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, Cilt:14, Sayı:2, s.31-45.
- Buch, M.C. ve Golder, S.M. (2001). "Foreign Versus Domestic Banks in Germany and the US: A Tale of Two Markets?", *Journal of Multinational Financial Management*, Sayı: 11, s.341-361.
- Claessens, S., Demirgüç-Kunt, A. ve Huizinga, H. (2001). "How Does Foreign Entry Affect Domestic Banking Markets?", *Journal of Banking and Finance*, Sayı:25, s.891-911.
- Koyuncu, C. ve Şahan, D. (2011). "Türkiye'de Yabancı Bankaların Varlığının Yatırım ve GSMH Üzerindeki Etkisinin Analizi", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:30, s.259-270.
- Şanlı, K. (2007), "Yabancılar Şeytan mı? Melek mi?", *Finans Dergisi*, Şubat.
- Şanlı, U. (2006). "Türkiye'de Banka Alan Yabancılar Nereye Koşuyor?", *Aksiyon*, Sayı: 624, 20.11.2006.
- TBB (2005). "Türkiye'de Yabancı Bankalar", *Bankacılar Dergisi*, Sayı 52, s.3-9.
- Yayla, M., Kaya, Y.T. ve Ekmen, İ. (2005). "Bankacılık Sektörüne Yabancı Girişi: Küresel Gelişmeler ve Türkiye", *BDDK ARD Çalışma Raporları*, No: 2005/6, Ankara.